

ಪರ್ಯಾಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೊಂದು ಉದ್ಯಮವನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದು, ಸಮಾನ ಶಾಲಾವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಈ ಕಾಯ್ದೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಧಿಸಲು ಆಗಿಲ್ಲ. ಸರಕು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬೆಸುಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನಿರಾಕರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಪಶ್ರೇಷ್ಠ, ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಗಳು ಬಹುಶಃ ಮನುಷ್ಯನ ವಸ್ತುಸಂಬಂಧಿ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕುಟಿಲ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹದಗೆಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಂಯಮದ ಮೌಲ್ಯ ಕಾಣೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ವಿವೇಕ ಬರಲಾರದೇನೋ ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳು ಮಗುವಿಗೆ ಗಾಢ ಅನುಭವ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಗುವಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಭಾಗವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಏಕರೂಪದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇಡೀ ಸಮುದಾಯ ತನ್ನ ಆಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಸಿಲಬಸ್ ನಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಉತ್ತರ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಸುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಕರ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಯ ಸಂತೋಷ ಅನುಭವಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಅವರ ಕೈತಪ್ಪುತ್ತಿದೆ. ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಿಂತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಮಂತ್ರಿವರ್ಯರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದೇ ತಮ್ಮ ಗುರಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಿಂತ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಯದೇವ ಅವರು ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಆತಂಕವಿಲ್ಲದ ಪರಿಸರ, ವ್ಯವಧಾನ ಒದಗಿಸುವ ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೆಳೆಸುವ ಗುರುಕುಲ ಮಾದರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಯೋಗ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಧರ್ಮ ಹೇಳುವ ಪಾವಿತ್ರ ಮತ್ತು ಸನ್ನಡತೆಗಳೇ ಮನೋನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಾಧನ, ಕಾನೂನಲ್ಲ. ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಭೂಮಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ನನ್ನ ನಂತರದ ಪರಿಸರ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಕಳಕಳಿ ಇವರಿಗೆ ಇದೆಯೇ? ನಾನು ನನ್ನದು ಎನ್ನುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿ, ಹಸಿದವರಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ಯೋಚನೆ ಇವರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ?

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನುಡಿ ಹಾಗೂ ಅನುಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಮಾತು ಬರೆಯಲೇಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ಜಯದೇವ ಅವರನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರೇರಿಸಿದವರೇ ಮುನ್ನುಡಿಕಾರರಾದ ಎಚ್.ಎನ್. ಮುರಳೀಧರ ಅವರು. ಅವರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೊಳಹುಗಳನ್ನು ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹೊಸ ಕನಸುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕತೆ, ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನಿತ್ತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮವೇ ನಂತರ ಪ್ರಜಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತೆಯ ವಿರೋಧಿಯೂ, ಬಂಡವಾಳಪರವೂ ಯಾಂತ್ರಿಕವೂ ಆದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು ಅವರಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿ ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆ ಬಂದದ್ದು ಪೂರ್ವತಯಾರಿಯ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾದ ತರಗತಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಅಸಹಜತೆಯ

ದೂರದಲ್ಲಿಟ್ಟ ಪರಿಕ್ಷಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಅಂಕಪಟ್ಟಿ-ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳೇ ಆಗುತ್ತವೆಂಬುದು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದರ್ಶನವಾಗಬೇಕಿದ್ದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಿರುವುದು ನೋವಿನ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಜಯದೇವ ಅವರು ಸರಕಾರೀ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣ ತರಲು ಸ್ವಯಂಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಯದೇವ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ (ಹಾಗೂ ಆಫಂಟಿಕ್ ಆಗಿ) ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟುತ್ತವೆ. ಈಶಾವಾಸ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ವಿದ್ಯೆಯ ಕುರುಡುಗತ್ತಲೆ (೪೫), ಹಿಂಸೆ ಸಲ್ಲದಂ ಬ ಸೀತೆಯ ಬುದ್ಧಿವಾದ(೫೦), ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳಿದರೂ ಹೆಚ್ಚುವರ ಕೇಳದ ದ್ರೌಪದಿ(೬೨), ಲಾಸ್‌ವಿಂಜಲಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತನಿಗೆ, ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲೂ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಬಡತನವಿದೆ ಎಂದು ಕಣ್ಣೆರೆಸುವ ಮದರ್ ಥೆರೆಸಾ (೮೨) - ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಲ್ಲಿನ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ತು, ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತ ಇತ್ಯಾದಿ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಅವರು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಾಗಿ ಬರುವ ವಿದೇಶೀಯರ ನಡವಳಿಕೆ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಅಂಗಡಿಯವ ಹಿಟ್ಟರನ ದೇಶದಿಂದ ಬಂದವರಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಬಂದು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟ ಸೂಸನ್ (೨೧) ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನಕ್ಯಾಂಕ್ಷೆನ ತತ್ತ್ವಗಳಿಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತಾವೆ ಹೊಣೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಭಾರತೀಯರು ತಾವು ಸ್ವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಸರಳ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಯಾರದೋ ಆದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ನೆದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ನ ಯೋಕ್ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ ಇಲ್ಲದೆ ತರಗತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪರ ದಾಡಿದ ಶಿಕ್ಷಕನ ರೀತಿಯನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು 'too much of spoon feeding' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಏಕರೂಪದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ತರಗತಿಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ (೯೮). ಭಾಷೆ ಕೆಲವೆಡೆ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೂ, ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ!

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಜಯದೇವ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹಾಗೂ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದು ಸಂಗ್ರಹಯೋಗ್ಯ ಪುಸ್ತಕ. *

ಯಾರೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಲಿಸಲಾರರು. ಗುರು ತಾನು ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಾಳು ಮಾಡುವನು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಲ್ಲಿಯೂ, ಒಂದು ಮಗುವಿನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಆಗಲೇ ಜ್ಞಾನವಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ವೇದಾಂತ. ಅದು ಕೇವಲ ಜಾಗೃತವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಗುರುವಿನ ಕೆಲಸ. ಅವನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಇಷ್ಟನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳೇ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಲಿ. ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಲಭವಾಗುವುದು.

-ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಭಾಷಣೆ

ಸ್ವಾಮಿ ಭೂತೇಶಾನಂದಜಿಯವರೊಂದಿಗೆ

ಕನ್ನಡ ಅವತರಣಿಕೆ : ಸ್ವಾಮಿ ಮಂಗಳಾತ್ಮಾನಂದ

ಒಂದಿಷ್ಟು ಪ್ರಶೋತ್ತರಗಳು ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಮಹಾರಾಜರು ವಿದ್ಯಾಪತಿಯ* ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗೊಣಗುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾಪತಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: 'ಭಗವಂತನಿಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ದಿನಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆಯುತ್ತೀಯಾ?' ನಿರಂಜನಾನಂದರ ಭಗವತ್‌ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಎಲೆ ನಿರಂಜನ, ದಿನಗಳು ಉರುಳುತ್ತಿವೆ. ನೀನು ಭಗವತ್‌ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಯಾವಾಗ ಮಾಡುವೆ?' ನಿರಂಜನನಿಗೆ ಭಗವತ್‌ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಾಕೂರ್ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟಿದ್ದರು! ನಮಗೆ ಹೀಗಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ? ನಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಭಗವತ್‌ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಇದೆಯೇ? ಭಗವಂತನಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ!

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಮಹಾರಾಜ್, ಯಾಕೆ ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ?

ಮಹಾರಾಜ್: ಯಾಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಆದರೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ತಿಳಿದೂ, ದೇವರಿಗಾಗಿ ನಾವು ವ್ಯಾಕುಲರಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಮಾಯೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಭಗವಂತನಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಅಸಹನೀಯವೆಂದು ನಮಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ನಡೆಯದು ಎಂಬ ಸತ್ಯ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿದೆಯೇ? ಇಲ್ಲ. ಕಾರಣ - ಆತ ಸಿಗದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಊಟ, ನಿದ್ರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಆನಂದವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಸಾಧನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮೂವತ್ತರೊಳಗೆ ಮುಗಿಸಬೇಕು, ಅನಂತರ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಇದು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಸತ್ಯ - ಆದಾದ ಮೇಲೆ ಯಾವನದ ತೇಜಸ್ಸು, ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲವೂ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಏಕೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ? ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಿಸಿ.

ಮಹಾರಾಜ್: ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡು. ಗೃಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಂದು ಇದ್ದ ವೈರಾಗ್ಯ, ತೇಜಸ್ಸು, ದೃಢತೆ ಈಗ ಇದೆಯೇ? ದಿನಗಳು ಉರುಳುತ್ತಿವೆ. ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ, ಮನೆಯಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ ದಿನ ಏನು ವ್ಯಾಕುಲತೆ, ಏನು ಕಾತರತೆ! ಮೈಮೇಲೊಂದು ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಅನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ನಿದ್ರಿಸದೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೊಂದು ಮಾನಸಿಕ ಅವಸ್ಥೆ. ಯೋಚಿಸು, ಆ ವೈರಾಗ್ಯ ಏಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು?

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಹೌದು, ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ, ನೀವು ಹೇಳುವುದು ಸರಿ. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ವೈರಾಗ್ಯ ಮರ್ಕಟ ವೈರಾಗ್ಯವಾಗಿತ್ತೆ?

ಮಹಾರಾಜ್: ಹಾಗೇಕೆ ಹೇಳುತ್ತೀಯಾ? ಗೃಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಭಗವಂತನಿಗಾಗಿ ಎಂದೇ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಗೃಹತ್ಯಾಗ

ಮಾಡಿದಾಗ ಕಪಟತನವಿತ್ತೆ? ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಮಹಾರಾಜ್, ಹೇಗೆ ಅಂಥ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲಿ?

ಮಹಾರಾಜ್: ಸಾಧನೆ, ಭಜನೆ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಈಶ್ವರಾನುಗ್ರಹವಿಲ್ಲದೆ ಅದೇಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯವೆ?

ಮಹಾರಾಜ್: ಈಶ್ವರನ ಕೃಪೆ - ಅದು ಅವನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಚಾರ. (ದೃಢವಾದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ) ನಾವೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ? ನಾವು ಉಳಿದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು. ನಮಗೇನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮಿಷ್ಟದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಭಗವಂತನ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ, ಆತ ಕೃಪೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಏನೂ ಆಗದು ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: 'ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೂ ದಿವ್ಯತೆ ಹುದುಗಿದೆ. ಈ ಸುಪ್ತವಾದ ದಿವ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಗ್ರಹದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದೇ ಜೀವನದ ಗುರಿ. ಇದನ್ನು ಕರ್ಮ ಯೋಗದಿಂದಾಗಲಿ, ಭಕ್ತಿಯೋಗದಿಂದಾಗಲಿ, ರಾಜಯೋಗದಿಂದಾಗಲಿ, ಜ್ಞಾನಯೋಗದಿಂದಾಗಲಿ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಗಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದಾಗಲಿ ಸಾಧಿಸಿ ಮುಕ್ತರಾಗಿ' ಎಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪುನಃ ಮರದ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ, 'ಯಾರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಯೋಗಗಳ ಸಮನ್ವಯವಾಗಿಲ್ಲವೋ, ಆತನ ಜೀವನ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಮೊದಲನೆಯದು ನಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲವೆ?

ಮಹಾರಾಜ್: ಎಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲರಿಗಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಯಾರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಮಾಡಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಒಂದು, ಎರಡು, ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಯೋಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಉತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಅವರ ಉದಾರತೆ. ಆದರೆ ಆದರ್ಶದ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗ, ನಾಲ್ಕು ಯೋಗಗಳ ಸಮನ್ವಯದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಬಗೆಗೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ ವೆಂದರೆ, ಭಗವತ್‌ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಒಂದೇ ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಲಿ, ಎರಡನ್ನು ಮಾಡಲಿ, ಅಥವಾ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲಿ - ಅದು ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಗುರಿ ತಲುಪುವುದು. ಎಷ್ಟು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ ಯೋ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಸರಿಸಿದರೂ ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲ. ಚಿನ್ನ ಕರಗಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ? ಆಕೃಶಾಲಿಗೆ ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಬೀಸಣಿಗೆ ಬೀಸುತ್ತಾನೆ, ಬಾಯಿಯಿಂದ ಕೊಳವೆ ಮೂಲಕ ಗಾಳಿ ಉದುತ್ತಾನೆ, ಕುಲುಮೆಯ ಬಿಸಿಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಇವೆಲ್ಲ

* ಬಿಹಾರದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ, ಮೈಥಿಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದ. ಇವನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪-೧೫ ನೇ ಶತಮಾನ - ಅನುವಾದಕ